

TIMIȘU DE SUS,
9-12 februarie 2006

„NEȘAMA IEHUDIT” – program pentru identitatea de suflet

A doua ediție a Programului de Identitate Iudaică „Neșama iehudit” – „Suflet evreiesc” a reunit, la Timișu de Sus, peste 45 de participanți din întreaga țară. Inițiatorul programului, ce s-a bucurat de succes încă de la prima sesiune, este tânărul **Eduard Kupferberg**, coordonator de programe în cadrul Centrului Pedagogic „Yosef Hirsh” al F.C.E.R. Anul acesta întregul program a fost realizat de el împreună cu **Mirela Așman**, coordonator de programe în cadrul acestui departament ce asigură o multitudine de activități educative. Nu știu, după patru zile, care a fost ingredientul secret al alchimiei realizate cu participanții. Pot afirma, însă, că dăruirea de suflet a fost prezentă de ambele părți. Nu a contat, în cele din urmă, dacă ai fost organizator sau „destinatar” al activităților - poate doar nivelul adrenalinei a fost clar mai ridicat la primii!

Mesajul președintelui F.C.E.R., dr. **Aurel Vainer**, cuvintele transmise de directorul adjunct al JOINT pentru România, **Israel Sabag**, cât și prezența și cuvântul consilierului responsabil pentru vârsta medie, **Rudi Marcovici**, au arătat importanța acestui seminar pentru programul actual al F.C.E.R.

Construind identitatea

„Nu este important să îți găsești personalitatea, ci să ți-o construiești”, afirma un citat pe care l-am zărit recent. La acțiunea „Neșama iehudit” am simțit - chiar dacă organizatorii nu au exprimat în cuvinte această idee - că despre acest fapt este vorba. Ei au acordat șansa celor pe care contextul istoric, demografic, social i-a făcut să nu poată trăi o viață evreiască deplină, să își recomponă propria identitate de suflet. Dacă ar fi să reduc la două cuvinte aceste zile de discuții intense, dar și de relaxare la poalele brazilor albi, ar fi „diversitate” și „comunitate”. Am învățat, ca și colegii mei, că acceptarea și înțelegerea diverselor fațete pe care le îmbracă iudaismul este esențială pentru a ne înțelege propria identitate.

Evreu – evreitate

În debutul Seminarului, participanții au fost rugați să definească, printr-un cuvânt sau o imagine, noțiunea de „evreu” și tot schematic iudaismul, comunitatea și așteptările de la acest seminar. Rezultatele au dus la concluzia că aceleași lucruri ne sunt, adesea, importante fiecăruia dintre noi. Peste jumătate dintre participanți au înfățișat „evreitatea” printr-un **Magen David**, urmat de noțiuni ca pace, familie, Șabat etc. Pe parcursul celor patru zile de program, **Mirela Așman** și **Eduard Kupferberg** i-au invitat pe participanți la o continuă

introspecție despre ce înseamnă „a fi un bun evreu”, despre felul în care înțelege fiecare dintre noi unitatea poporului evreu. Stilul interactiv în care s-a desfășurat programul le-a permis participanților - fie că au fost prin profesie medici, juriști, jurnaliști, profesori, ingineri, studenți etc. - să exprime problemele cele mai importante pe care le resimt azi. S-a discutat, deschis și concret, în sesiunea moderată de **Mirela Așman**, despre religie, legătura cu Dumnezeu, despre ajutorare și depărtare de valorile tradiționale ale poporului evreu.

Sărbători și obiceiuri

Ceremonia de **Kabat Șabat** și masa de **Oneg Șabat** s-au încheiat firesc, iar melodiile inspirate de compozițiile Rabinului Carlbach au adus o atmosferă autentic religioasă chiar și în rândul nepracticanților, al celor care doar rar au posibilitatea să ia parte la asemenea ceremonii. **Pericopa Beșalah**, comentată de **Eduard Kupferberg**, s-a potrivit perfect cu tema Seminarului. Ideea de identitate, de luptă cu asimilarea chiar și în condiții de deșert fizic sau spiritual, fiind prezentă în acest fragment din Tora. Cei pentru care Sederul a fost până la acest prilej asimilat cu prima seară a Pesah-ului au avut surprinderea să constată că aceasta poate îmbrăca și o altă formă. Ritualul mesei de Tu Bișvat, „Anul Nou al Pomilor”, a fost reprodus de organizatori. Tradiția de a se consuma cu acest prilej vin și toate tipurile de fructe (cu sămburi, care se mănâncă în întregime, ce au coajă tare și necomestibilă) are o semnificație mistică și metaforică inaugurată în perioada medievală în orașul israelian Tfat, în care au trăit importanți rabini cabaliști de-a lungul secolelor. Sederul, în traducere „ordine”, se referă la consumarea acestor fructe într-o ordine bine definită, care să ne amintească de sensurile Creației, de unitatea omului, a lui Adam, cu pământul din care provine (**Adama** însemnând chiar pământ). **Eduard Kupferberg**, cel care a oficiat ambele ceremonii, a prezentat, cu acest prilej, scrieri talmudice, midrașuri (legende), citate din Tora și interpretări cabalistice referitoare la această sărbătoare care este tot mai prezentă și în comunitățile moderne.

Israel în toate...

Am avut prilejul, cu ocazia acestui seminar, să moderez o discuție despre situația actuală din Israel. E mult spus „să moderez”, în condițiile în care participanții s-au avântat cu pasiune în această dezbatere despre situația din Israel și din „teritoriile”, despre viitorul politic al evreimii din Israel și Diaspora. Opinii interesante, chiar dacă adesea divergente, am putut auzi cu acest prilej de la oameni care cunosc situația din Israel, au trăit-o și o analizează mereu.

La final, trebuie să menționez prezența delicată a celei care a asigurat condițiile de cașrut, în regim hotelier, **Etti Burihovici**. Datorită ei și organizatorilor (care au transportat un arsenal de vase, tacâmuri, carne cașer), iudaismul a căpătat în aceste zile o dimensiune tangibilă (chiar degustabilă...) și nu doar teoretică.

LUCIANA FRIEDMANN

Globalizarea – încă o reconfirmare a unității în diversitate

A întrebuița pozitiv istoria, așa cum face **Varujan Pambuccian**, pentru a edifica un prezent mai suportabil decât cel peste care se prăvălesc, zilnic - prin mass media sau prin viu grai -, avalanșe de agresivitate, de cele mai felurite tipuri, înseamnă a accentua înțelesul activ, inedit, energic al existentei. El crede că prima condiție pentru punerea în ecuație a oricărei formule de conlucrare interetnică pentru viitor este adevărul despre trecut. În oceanul acesta turbure de început de secol XXI, în care violența, subiectele de scandal, zona sensibilă a tratamentului minorităților naționale țin, de multe ori, capul de afiș al buletinelor de știri, în preajma unor oameni ca **Varujan Pambuccian** poți visa la dăra de lumină tivind culorile sumbre din primii ani ai veacului nostru cu binefăcătoare, renăscută speranță.

„Înțeleg că, azi, când există destule controverse privind forma actuală a proiectului de Lege a Minorităților Naționale, izolaționismul versus europenism este o formă mai mult sau mai puțin mascată a ultranaționalismului xenofob.”

Lucrurile sunt mult mai complexe și cu adâncime în istorie. Nu avem voie să confundăm europenismul cu dizolvarea în mulțimea pestră a culturilor ce-l compun. Nu avem voie să ajungem prizonierii unei mentalități cosmopolite. Dar, în aceeași măsură, nu putem concepe o Europă unită fără integrare culturală. Europenismul este o condiție vitală pentru a schimba îngustimea orizontului zonal cu amplexarea celui continental, care să permită omului european activ, mobil, să se conformeze, în egală măsură, cerințelor

Interviu cu liderul Grupului Minorităților Naționale în Parlamentul României – VARUJAN PAMBUCCIAN

megapolisurilor tentaculare și schimburilor de idei la scară planetară, oferindu-i instrumentele necesare riposteii în fața manifestărilor șovine.

„În ce măsură triada informație-dialog-înțelegere a Celuilalt este clișeu, în ce măsură - realitate?”

- Este necesitate. Autarhismul este un fenomen sinucigaș.

- Globalizarea este stimulent sau dizolvant al interculturalității?

- Este un fenomen preponderent economic, tehnologic. Ține de forța de muncă, de sistemul de transport și de piață. Cine nu înțelege cultura locală, nu are cum să desfășoare o activitate economică globală. Din acest motiv, în ultimii 20 de ani, fenomenul de globalizare a dus la dezvoltarea culturilor locale și, implicit, a interculturalității. Este încă o reconfirmare a unității în diversitate.

- Este indiferența o maladie incurabilă a sufletului uman; consecința unei existențe stresante, solicitante; o formă de pasivitate?

- Ca formă de apărare în fața derizoriului, indiferența este strat protector. Dar indiferența față de formele fundamentale ale răului contemporan este patogenă. Dacă privim în istorie, constatăm că minimalizarea răului poate avea consecințe tragice majore. Nu avem dreptul ca, ascunzându-ne capul în nisip, să pierdem din vedere răul ascuns sub eveniment, aparent, irelevant. Despre pasivitate se poate vorbi în cazul omului lipsit de informare iar pentru a lupta împotriva indiferenței ca și a pasivității este nevoie ca informarea să se facă „sec”, adică nepărtinitor, și nu răuvoitor.

Un târâit de telefon. Domnu' Pambuccian ridică receptorul. „Trebuie să fug la sală”, se scuză, ridicându-se precipitat de la birou. Trebuie spus că discuția noastră, de la Camera Deputaților, se desfășura într-o pauză de ședință. Și câte întrebări aș fi vrut să-i pun despre: ● kitsch-ul impus pieței culturale de consumatorul submediu și chiar mediu ● relațiile minorităților naționale cu țările strămoșești ● raporturile interminoritare și parteneriatul majoritate-minorități! „La revedere”-le meu chiar asta și vrea să fie: dorința de a reveni la Biroul Grupului Minorităților Naționale din Parlamentul României, pentru a relua convorbirea cu hipersolicitatul meu interlocutor.

IULIA DELEANU

Israelul și umbrela de apărare americană

Urmare din pag. 1

Și dacă premierii israelieni, cum au fost **Shimon Peres** sau

Ehud Barak, au încercat să obțină de multă vreme o astfel de umbrelă de protecție, militarii și-au manifestat îndoiala cu privire la oportunitatea unui astfel de pact care ar reduce libertatea de acțiune a Israelului în lupta împotriva terorizilor palestinieni. Până acum înțelegerea tacită era că Israelul se va apăra singur cu ajutorul banilor și armelor americane. Acum spațiul său de manevră a fost limitat, dar declarațiile lui **Bush** se referă, cel puțin deocamdată, numai la Iran. Chiar dacă există controverse cu privire la „umbrela de apărare”, sprijinul american devine și mai valoros în condițiile în care frontul global, la prima vedere unitar, în fața altui pericol, cel al viitorului guvern Hamas, începe să se

fiureze. Dacă, într-o primă etapă, „cvarțetul”, respectiv S.U.A., Rusia, U.E. și O.N.U., autorul planului internațional de pace în Orientul Mijlociu, a declarat că nu va accepta nici un guvern Hamas până când mișcarea nu va recunoaște Israelul, acordurile semnate de Autoritatea Palestiniană și nu va renunța la terorism, Rusia a decis să aibă convorbiri cu reprezentanții ei, invitându-i la Moscova. Putin susține că prin acest demers va încerca să convingă Hamas-ul să-și schimbe atitudinea. O poziție conciliantă a fost adoptată și de unele țări europene, cum sunt Franța sau Turcia, interesate să-și mențină relațiile cu lumea musulmană. Evoluțiile ulterioare vor dovedi care va fi calea cea mai bună de urmat - cea a fermității sau cea a concesiilor din interese pragmatice.